

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. balandžio 26 d.
(OR. en)

8406/23

AGRI 199
AGRISTR 26
RECH 147

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Delegacijoms
Dalykas:	Tarybos išvados dėl bioekonomikos galimybių atsižvelgiant į dabartinius iššūkius, ypatingą dėmesį skiriant kaimo vietovėms

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos išvados išvados dėl bioekonomikos galimybių atsižvelgiant į dabartinius iššūkius, ypatingą dėmesį skiriant kaimo vietovėms, Tarybos patvirtintos 2023 m. balandžio 25 d. įvykusiame posėdyje.

Tarybos išvados dėl bioekonomikos galimybių atsižvelgiant į dabartinius iššūkius, ypatingą dėmesį skiriant kaimo vietovėms

Europos Sąjungos Taryba,

PRIMINDAMA:

- 2019 m. lapkričio 29 d. Tarybos išvadas dėl atnaujintos bioekonomikos strategijos;
- Tarybos išvadas dėl strategijos „Nuo ūkio iki stalo“;
- Tarybos išvadas dėl Naujosios 2030 m. ES miškų strategijos;
- Tarybos išvadas dėl darnios mėlynosios ekonomikos;

ATSIŽVELGDAMA Į:

- Europos žaliąjį kursą;
- strategiją „Nuo ūkio iki stalo“;
- Naująją 2030 m. ES miškų strategiją;
- 2030 m. biologinės įvairovės strategiją;
- ES 2030 m. dirvožemio strategiją;
- Žiedinės ekonomikos veiksmų planą;
- bendrą žemės ūkio politiką ir valstybių narių strateginius planus;
- 55 % tikslo priemonių rinkinio ir plano „REPower EU“ tikslus;
- Komisijos parengtą ES bioekonomikos strategijos įgyvendinimo pažangos ataskaitą;
- Komisijos komunikatą „Ilgalaikė ES kaimo vietovių vizija: stipresnės, sujungtos, atsparios ir klestinčios kaimo vietovės iki 2040 m.“;
- Komisijos komunikatą „Žaliojo kurso pramonės planas poveikio klimatui neutralizavimo amžiui“;
- Sąjungos tarptautinius įsipareigojimus dėl tvaraus vystymosi, prekybos, aplinkos apsaugos ir prisitaikymo prie klimato kaitos poveikio bei jo švelninimo;

- 2022 m. spalio 6–7 d. Briuselyje įvykusios aukšto lygio konferencijos „Bioekonomika: kaip sudaryti sąlygas įgyvendinti Europos žaliąjį kursą sudėtingu metu“ rezultatus;
- pirmininkaujančios Švedijos 2023 m. vasario 27–28 d. Stokholme surengtos konferencijos „Gyvenimas bioekonomikos sąlygomis“ rezultatus;

AKCENTUODAMA

svarbų darnios ir žiedinės bioekonomikos vaidmenį siekiant įveikti dabartinius iššūkius, visų pirma susijusius su klimatu, biologine įvairove, energetika ir apsirūpinimo maistu saugumu, ir bioekonomikos svarbą Sąjungos ekonomikai, visų pirma aprūpinant būtiniausiais produktais, didinant konkurencingumą, įvairinant pajamas ir kuriant darbo vietas kaimo ir pakrančių vietovėse; ji taip pat prisideda prie Sąjungos pastangų užtikrinti žaliąją pertvarką ir didesnę atsparumą laikantis holistinio ir kompleksinio požiūrio, kuriuo užtikrinamas įvairiose politikos srityse vykdomos veiklos nuoseklumas, °

1. PABRĖŽIA bioekonomikos vaidmenį siekiant užtikrinti ES atsparumą ir įveikti dabartinius iššūkius, atsižvelgiant visų pirma į tai, kad biožaliaviniai produktai, kai pasirenkami tvarūs jų tiekimo šaltiniai ir jie yra tvariai gaminami, gali padėti didinti atsparumą ir savarankiškumą. PRIPAŽIŠTA, kad tiek dėl klimato kaitos, tiek dėl neteisėto, nepateisinamo ir neišprovokuoto Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą dar labiau išryškėjo poreikis paspartinti perėjimą prie švarios ir iš atsinaujinančiųjų išteklių gaunamos energijos, tvarių neišskastinės kilmės medžiagų ir tvarių, atsparių bei teisingų maisto sistemų.
2. PRIPAŽIŠTA, kad bioekonomika, grindžiama tvariai gaminama biomase ir medžiagų liekanomis, yra ir žaliąją bei teisingą pertvarką skatinantis veiksnys, ir šios pertvarkos rezultatas, ir ją padedama siekti Darnaus vystymosi tikslų, nes vienodai atsižvelgiama į darnumo aplinkos, socialinius ir ekonominius aspektus. PABRĖŽIA esminį tvarios ir žiedinės bioekonomikos vaidmenį klimato ir aplinkos srityse, taip pat norint pasiekti Europos žaliojo kurso ir jo strategijų tikslus.

3. PABRĖŽIA, kad bioekonomika yra tarpsektorinė ir holistinė koncepcija, kuri gali subalansuotai apimti visus tris darnumo aspektus; taip pat AKCENTUOJA, kad bioekonomika stiprina žiedinę ekonomiką bei su ja sąveikauja, nes naudojami atsinaujinantieji ištekliai ir efektyviai naudojami ištekliai, gaunami iš žemės ūkio, maisto gamybos, miškininkystės, žuvininkystės, akvakultūros ir vandens srityse susidarančių biologinių papildomų srautų, taip pat iš organinių atliekų srautų, gaunamų, be kita ko, iš namų ūkių. PABRĖŽIA, kad bioekonomikos sektoriai dažnai yra tarpusavyje susiję, o tai padeda užtikrinti sinergiją ir išplėsti bei sustiprinti tų sektorių tarpusavio ryšius. PRIPAŽIŠTA, kad bioekonomika yra labai priklausoma nuo sveikų ir atsparių ekosistemų, ir kad plėtojant ir diegiant tvarią ir žiedinę bioekonomiką turėtų būti skatinama bioekonomikos ir biologinės įvairovės sinergija.
4. PALANKIAI VERTINA ES bioekonomikos strategijos įgyvendinimo pažangos ataskaitą ir bendrą teigiamą raidą įgyvendinant veiksmų planą, įskaitant nacionalinių ir regioninių bioekonomikos strategijų rengimą ir privačių investicijų, startuolių ir mokslinių tyrimų bei inovacijų sutelkimą biopramonės sektoriuose. PRITARIA, kad ateityje įgyvendinant veiksmų planą turi būti atsižvelgiama į neteisėto, nepateisinamo ir neišprovokuoto Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą poveikį, pvz., apsirūpinimo maistu saugumui ir energetiniam saugumui; ir kad patikima ES bioekonomikos strategija, kurioje dėmesys sutelktas į visus tris darnumo aspektus, gali padėti pasiekti Europos žaliajame kurse nustatytus tikslus. Be to, ATKREIPIA DĖMESĮ į tai, kad ataskaitoje akcentuojama, jog reikia imtis veiksmų dėl įvairialypio spaudimo žemėje bei jūroje ir jį pašalinti, taip pat užtikrinti tvaresnius vartojimo modelius.
5. PABRĖŽIA bioekonomikos vaidmenį gyvybingose kaimo vietovėse, sutelkiant pirminius gamintojus klimato srities veiklai ir žaliajai pertvarkai, taip pat kuriant ir išlaikant darbo vietas, augimą ir vienodas galimybes visoje ES ir jos regionuose. PABRĖŽIA, kad svarbu kaimo vietovėse taikyti tvarius sprendimus ir bioekonomikos sektoriuose užtikrinti pirminiams gamintojams, žemės savininkams, mažosiomis ir vidutinėmis įmonėmis ir kitiems kaimo subjektams didesnes bei įvairesnes pajamas, be kita ko, pasitelkiant naujas pridėtinės vertės grandines ir verslo modelius, į kuriuos šie gamintojai būtų visiškai integruoti.

6. PRIPAŽĮSTA bioekonomikos svarbą pritraukiant inovacijas į kaimo vietas ir šiuo metu turimų finansavimo priemonių naudojimo vaidmenį joms papildant viena kitą; šios priemonės yra žemės ūkio politika, programa „Europos horizontas“, Europos regioninės plėtros fondas, Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondas, Europos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo fondas, Sanglaudos fondas, programa LIFE, inovacijų fondas ir Teisingos pertvarkos fondas. PRIPAŽĮSTA tokių iniciatyvų kaip pažangieji kaimai, EIP-AGRI ir naujoji startuolių kaimų koncepcija, svarbą.
7. PRIPAŽĮSTA tvarios ir žiedinės bioekonomikos svarbą didinant vietos ir regionų lygmeniu prieinamų išteklių vertę; ji didinama plėtojant naujas tarpsektorines ir tarpusavyje susijusias tvarias ir socialiai sąžiningas pridėtinės vertės grandines. Šiuo atžvilgiu PABRĖŽIA, kad svarbu pripažinti regioninę ir vietos specifiką, įskaitant mažų, geografiškai izoliuotų ekonomikų ir atokiausių regionų specifiką, ir ja naudotis.
8. PRIPAŽĮSTA bioekonomikos svarbą įgyvendinant ilgalaikę ES kaimo vietovių viziją ir ES kaimo vietovių veiksmų planą, taip pat bioekonomikos svarbą skatinant sanglaudą kaimo vietovėse, įskaitant socialinį sąžiningumą ir teisingą pertvarką.
9. PABRĖŽIA maisto sistemos pertvarkos svarbą, tai pat tai, kad reikia toliau nagrinėti bioekonomikos potencialą, novatoriškus metodus ir kitą gamtiniais procesais grindžiamą praktiką sveikam ir maistingam maistui ir pašarams tiekti, kartu atsižvelgiant į atsargumo principą.
10. AKCENTUOJA biologinių išteklių potencialą tokiuose sektoriuose kaip chemijos pramonė, statyba, tekstilė ir pakuotės, taip pat didesnę biožaliavinių medžiagų rinkos paklausą pramonės ekosistemose ir platesnėse vertės grandinėse. AKCENTUOJA anglies dioksido saugojimo atsinaujinančiosiose medžiagose ir produktuose svarbą.

11. PRIPAŽĮSTA novatoriško maisto medžiagų valdymo, pakartotinio naudojimo ir perdirbimo, tvaraus ūkininkavimo naudojant biologinės kilmės trąšas ir tvarios gyvulininkystės, pavyzdžiui, žemės ūkio plotu grindžiamos gyvulininkystės, svarbą, ir AKCENTUOJA jų indėlį uždarant maisto medžiagų apykaitos ratą, kuriuo kuo labiau sumažinamas maisto medžiagų praradimas bei tarša, kartu suteikiant alternatyvų iškastinės kilmės arba importuotoms maisto medžiagoms ir skatinant nepriklausomą bei gyvybingą Europos ūkininkavimo sistemą, kuria didinamas apsirūpinimo maistu saugumas.
12. PAŽYMI, kad bioekonomika buvo įtraukta į 2023–2027 m. bendrą žemės ūkio politiką kaip neatsiejamas vieno iš konkrečių jos tikslų aspektas, ir PRAŠO Komisijos pateikti apžvalgą ir tolesnės informacijos apie tai, kaip bioekonomikos klausimai sprendžiami valstybių narių strateginiuose planuose. RAGINA Komisiją apsvarstyti galimybę įtraukti bioekonomiką į kitų sričių politiką ir priemones kaip vieną iš konkrečių jų tikslų.
13. PABRĖŽIA, kad plėtojant bioekonomiką svarbu laikytis įtraukaus požiūrio, ypač reikia įtraukti pirminius gamintojus ir glaudžiai su jais bendradarbiauti, ir AKCENTUOJA žemės ūkio bei miško kooperatyvų vaidmenį. AKCENTUOJA, kad norint sėkmingai plėtoti bioekonomiką svarbu įtraukti jaunąją kartą.
14. PABRĖŽIA daugiafunkcį miškų vaidmenį ir svarbą miškų savininkų bei girininkų, aktyvios tvarios miškotvarkos ir miškų sektoriaus vaidmenį bioekonomikos srityje. PABRĖŽIA, kad miško produktų gamyba bei naudojimas užtikrinant efektyvų išteklių naudojimą ir tvarumą skatina anglies dioksido saugojimą ir suteikia galimybę rasti pakaitalą iškastiniams ištekliams, taip pat prisideda prie tvarios bei žiedinės bioekonomikos ir padeda siekti kitų Europos žaliojo kurso tikslų.
15. PRIPAŽĮSTA ES mėlynosios bioekonomikos, įskaitant dumblių sektorių, potencialą kurti darbo vietas pakrančių ir kaimo vietovėse, atkurti Europos jūras ir gėlo vandens išteklius, taip pat tiekti Europos rinkai mažo anglies dioksido pėdsako produktus.

16. PABRĖŽIA efektyviai naudojant išteklius ir užtikrinant tvarumą gaminamos bioenergijos vaidmenį padedant sumažinti priklausomybę nuo iškastinių energijos išteklių, be kita ko, sumažinti ES priklausomybę nuo Rusijos iškastinių išteklių.
17. PRIPAŽĮSTA, kad apsirūpinimo maistu saugumo užtikrinimas Europos Sąjungai yra strateginės svarbos. PRIPAŽĮSTA žemės ūkio maisto produktų atliekų potencialą gaminant alternatyvius biologinius išteklius, kurie gali būti tvariai taikomi įvairiuose sektoriuose, taip pat netradicinių vandens išteklių naudojimo drėkinimui potencialą. PABRĖŽIA, kad biometano gamyba iš biologinių atliekų ir biologinių papildomų srautų mažina žemės ūkio, transporto ir kitų sektorių poveikį aplinkai ir klimatui.
18. PRIPAŽĮSTA svarbų pramoninio aspekto vaidmenį žaliosios, skaitmeninės ir sąžiningos pertvarkos srityje, visų pirmą MVI, verslininkų ir startuolių, dalyvaujančių novatoriškose vertės grandinėse, vaidmenį. PRIPAŽĮSTA, kad mokslinių tyrimų ir inovacijų laimėjimus reikia priartinti prie rinkos ir užtikrinti geresnį biožaliavinių produktų konkurencingumą rinkoje, taip pat pripažįsta, kad, norint padėti siekti tikslo paspartinti perėjimą nuo mokslinių tyrimų prie pramoninės gamybos, reikia užtikrinti didesnę mokslinių tyrimų, plėtros ir inovacijų suderinimą su pramonės politika, be kita ko, apsvarstant galimybę sukurti bioekonomikos pramonės aljansą ir kurti klasterius. PRIPAŽĮSTA, kad svarbu užtikrinti mažųjų ir vidutinių subjektų įgalėjimą, nes jiems dažnai trūksta išteklių moksliniams tyrimams bei inovacijoms, todėl jie negali didinti masto. ATKREIPIA DĖMESĮ Į TAI, kad Komisijos komunikate „Žaliojo kurso pramonės planas poveikio klimatui neutralizavimo amžiui“ minimas biologinių pakaitalų kūrimas.
19. PABRĖŽIA, kad norint sudaryti sąlygas bioekonomikos kūrimui, reikia kvalifikuotos darbo jėgos, ypač kaimo vietovėse. PALANKIAI VERTINA Komisijos pastangas skatinti su bioekonomika susijusį švietimą ir įgūdžius. PRIPAŽĮSTA, kad reikia toliau plėtoti prieinamas su bioekonomika susijusias švietimo sistemas, įskaitant profesinį mokymą.

20. AKCENTUOJA, kad svarbiausi perėjimą prie tvarios ir žiedinės bioekonomikos ES skatinantys veiksniai yra moksliniai tyrimai, inovacijos ir investicijos. PRIPAŽĮSTA įvairių esamų ES ir valstybių narių finansavimo priemonių teikiamas galimybes ir poreikį sutelkti papildomų investicijų srautų iš privačių šaltinių, kad būtų toliau remiamas tvarios bioekonomikos kūrimas. RAGINA Komisiją skatinti naudoti novatoriškas priemones bei technologijas ir suteikti visiems ūkininkams, įskaitant gyvulių augintojus, akvakultūros veiklos vykdytojus ir girininkus, galimybę jomis naudotis. PRIPAŽĮSTA, kad reikia toliau diegti inovacijas įgyvendinant žemės ūkio žinių ir inovacijų sistemą (ŽŪŽIS), taip pat pripažįsta svarbų partnerysčių, testavimo ir bandomųjų aplinkų vaidmenį bioekonomikoje.
21. PRIPAŽĮSTA Komisijos pastangas plėsti politikos žinių bazę pasitelkiant bioekonomikos žinių centrą ir bioekonomikos stebėsenos sistemą ir AKCENTUOJA mokslinių tyrimų bei inovacijų ir programos „Europos Horizontas“, įskaitant Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų partnerystes, pavyzdžiui, Europos žiedinės biožaliavinės ekonomikos bendrosios įmonės (EŽBE BĮ), Europos inovacijų partnerystės ir pažangiosios specializacijos strategijų, vaidmenį remiant šią žinių bazę.
22. ATKREIPIA DĖMESĮ į iniciatyvos BIOEAST įgyvendinimo pažangą. RAGINA Komisiją ir valstybes nares stiprinti šį bendradarbiavimą ir PAKARTOJA, kad reikia remti tvarių ir žiedinių bioekonomikos sistemų kūrimą valstybėse narėse, kuriose pažanga yra vangė, pasitelkiant politikos rėmimo ir kitus mechanizmus, be kita ko, panašias iniciatyvas, galbūt įtraukiant šalis partneres. PRIPAŽĮSTA regionų bendradarbiavimo tinklų vertę keičiantis patirtimi, žiniomis ir geriausios praktikos pavyzdžiais. Turėtų būti palengvintas žinių perdavimas mažiau išsivysčiusiems regionams ir kaimo vietovėms. Todėl PRAŠO Komisijos išanalizuoti, kaip mažiau išsivysčiusiose regionuose ir kaimo vietovėse, įskaitant atokiausius regionus, gali būti skatinamas žinių perdavimas ir dalyvavimas mokslinių tyrimų ir inovacijų veikloje.

23. PRIPAŽĮSTA, kad reikia tarptautinio bendradarbiavimo bioekonomikos srityje sprendžiant bendrus pasaulinius uždavinius. Taip pat PRIPAŽĮSTA ekonomikos teikiamą galimybę prisidėti prie tarptautinių procesų ir padėti įgyvendinti tarptautinius įsipareigojimus.
24. RAGINA valstybes nares ir jų regionus toliau holistiniu ir suderintu būdu diegti tvarią ir žiedinę bioekonomiką ir tęsti su bioekonomikos politika susijusį darbą, nes šia politika sudaromos sąlygos vykdyti tvarią ir sąžiningą pertvarką ir geriau integruoti bioekonomiką į kitų sričių politiką. ATKREIPIA DĖMESĮ į riziką, kad gali susidaryti biomasės trūkumas, ir PRIPAŽĮSTA nacionalinių bei regioninių strategijų tvarios biomasės srityje vaidmenį. PABRĖŽIA tarpvalstybinio bendradarbiavimo svarbą plėtojant bioekonomiką.
25. RAGINA Komisiją geriau integruoti bioekonomiką į visų sričių politiką ir užtikrinti darnią bei veiksmingą politiką, kuria visoje vertės grandinėje būtų remiamas bioekonomikos plėtojimas ir sudaromos sąlygos pasinaudoti jos teikiamais sprendimais, kartu šalinant reguliavimo kliūtis. ATKREIPIA DĖMESĮ į tai, kad reikia holistinės, darnios, nuspėjamos ir ilgalaikės politikos sistemos Europos novatoriškiems biologiniams sprendimams diegti ir tvariai bioenergetikai plėtoti. PABRĖŽIA, kad Europos politikoje reikia atsižvelgti į su bioekonomika susijusią regioninę bei vietos specifiką ir ją pasinaudoti.
26. ATKREIPIA DĖMESĮ į tai, kad pagal Europos žaliąjį kursą, priimta keletas pasiūlymų dėl teisės aktų arba šiuo metu dėl jų vyksta derybos; šių pasiūlymų tikslas – nukreipti ES žaliosios pertvarkos keliu, kad būtų pasiektas galutinis tikslas ne vėliau kaip 2050 m. užtikrinti poveikio klimatui neutralumą ir padėti ES tapti sąžininga ir klestinčia visuomene, turinčia šiuolaikinę ir konkurencingą ekonomiką.
27. RAGINA Komisiją skubiai tobulinti poveikio vertinimus, kad skirtinguose teisės aktuose bei strategijose būtų geriau atsižvelgta į politikos nuoseklumą ir bioekonomikos plėtoją, jų bendrą indėlį siekiant Sąjungos tikslų ir bendrą poveikį žemės naudojimui, žaliavų tiekimui ir energijos ištekliams.

28. PRAŠO Komisijos iki kito strategijos laikotarpio, atlikus nuodugnų veiksmų vertinimą ES lygmeniu, remiantis šiomis Tarybos išvadomis pateikti atnaujintą ES bioekonomikos strategiją ir veiksmų planą, atsižvelgiant į ES bioekonomikos strategijos įgyvendinimo pažangos ataskaitą ir pokyčius Europoje bei mus supančiame pasaulyje. PRAŠO Komisijos iki tol kasmet informuoti Tarybą apie su tuo susijusius veiksmus.
-